

**ПРИМЕРНО ГОДИШНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ
НА УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ
ПО ЛИТЕРАТУРА ЗА 5. КЛАС**

Учебен час №	Урочна тема, автор и текст	Нови понятия	Забележка
1.–2.	Митовете на човечеството. Светът, човекът, словото.	мит, космос/хаос опозиционна двойка, общност, свещен, ритуал, обред	Въвеждащ урок за митовете като най-ранните опити на човека да обясни света чрез слово.
3.–8.	Космосът срещу Хаоса в митовете и легендите за сътворението на света.	брачни и кръвни връзки епизод сюжет	Уроци за нови знания , чрез които се добива представа за сътворението на света в контекста на митологичното мислене.
3.	„Произход на света и на боговете“, старогръцки мит. Светът и човекът: някога и сега.		
4.–5.	„Шестте дни на Сътворението“, библейски мит. Божият план за Сътворението според Библията.		
6.	„Имир, леденият великан“, скандинавски мит. Прилики и разлики между митологичните представи за сътворението.	легенда, бит	
7.	„Господ Бог създава Земята“, българска легенда. Изначалната борба между доброто и злото според легендата за сътворението.	олицетворение	
8.	„Раждането на Вахагн“, арменска легенда. Представи за човешката красота и любов и защитата им от злото.		
9.–10.	Човекът и народното творчество.	фолклор, род родова общност обичай	Въвеждащ урок за фолклора и жанровете му.
11.–14.	„Славки си рожба не трае“, народна песен.	фолклорна песен	Уроци за нови знания , в които се изучават фолклорни песни и приказки; разглежда се мястото на човека във фолклорния свят, разкриват се нравствените послания на творбите.
11.	Митически представи в песента „Славки си рожба не трае“.	фолклорен певец	
12.–14.	„Славки си рожба не трае“ – песен за родовите нрави, обичаи и отношения.	силабическо стихосложение народна приказка	
15.–18.	„Тримата братя и златната ябълка“, българска народна приказка.	фолклорен разказвач	
15.	Особености на вълшебната приказка, връзка с митическия ритуал.	сравнение герой, лъжегерой помощник, вредител	
16.–17.	Силата на човека в битката за справедливост и стремежът към добротворство според „Тримата братя и златната ябълка“.		
18.	Герой и лъжегерои във вълшебната народна приказка.		
19.	„Слънцето и Луната“, еврейска народна приказка. Завистта и раздорите срещу хармонията в света.	епитет	Фолклорните творби на други етноси показват културното различие като богатство.

<p>20.–21. „Легенда за рома“, ромска народна приказка. Магическата сила на думите във фолклорните текстове.</p> <p>22.–24. „Събра Марко триесе юнаци“, юнашка народна песен.</p> <p>22. Особености на юнашките народни песни, съпоставка с митическите песни и с вълшебните приказки.</p> <p>23.–24. „Събра Марко триесе юнаци“. Възхвала на юначния българин.</p> <p>25. Мястото на човека в митологичните и фолклорните текстове.</p>		<p>гатанка</p>	<p>Обобщителен урок</p>
<p>26. Календари и празници.</p> <p>27.–28. Празникът Коледа.</p> <p>27. Духовният смисъл на Рождество Христово. Езически и християнски елементи в празнуването на Коледа.</p> <p>28. Силата на словото в ритуалите за Коледа: „Ой, те дръвце, право дръвце“, народна песен; „Станенине, господине“, народна песен; „Млада Бога“ от Илия Волен.</p> <p>29. Празникът Прощка (Сирни заговезни). Стремж към духовно и физическо пречистване. Надежда за плодородие в песента „Благословия на кукерския цар“.</p> <p>30.–31. Празникът Великден.</p> <p>30. Ритуалите на Великден – „Яйцето на живота“, народна песен; „Родба на родбите“, народна песен.</p> <p>31. Мотивът за духовното възкресение на човека – „Пролетен празник“ от Кирил Христов и „Възкресение“ от Елисавета Багряна.</p> <p>32.–33. Празникът Гергьовден. Гергьовските обреди и обичаи – знаци на доброто. Победата над злото в „Свети Георги и ламята“, българска легенда.</p> <p>34.–35. Празникът Еньовден Връзката между човека и природата в ритуалите и словото на празника: „Ой, Еньо, Еньо, Еньо ергеньо“ и „Ой, Яни, Яни, бре свети Яни“, народни песни.</p> <p>36. Празникът Димитровден. Границата между плодносното и неплодносното време на годината: „Рано ми ранил Димитър“, народна песен.</p> <p>37. Празникът Пасха. Благодарност към предците, дълг към нуждаещите се: „Пасхална молитва“.</p>	<p>Календари и празници.</p> <p>календар празник делник, обичай</p> <p>Празникът Коледа.</p> <p>Духовният смисъл на Рождество Христово. Езически и християнски елементи в празнуването на Коледа.</p> <p>Силата на словото в ритуалите за Коледа: „Ой, те дръвце, право дръвце“, народна песен; „Станенине, господине“, народна песен; „Млада Бога“ от Илия Волен.</p> <p>Празникът Прощка (Сирни заговезни). Стремж към духовно и физическо пречистване. Надежда за плодородие в песента „Благословия на кукерския цар“.</p> <p>Празникът Великден.</p> <p>Ритуалите на Великден – „Яйцето на живота“, народна песен; „Родба на родбите“, народна песен.</p> <p>Мотивът за духовното възкресение на човека – „Пролетен празник“ от Кирил Христов и „Възкресение“ от Елисавета Багряна.</p> <p>Празникът Гергьовден. Гергьовските обреди и обичаи – знаци на доброто. Победата над злото в „Свети Георги и ламята“, българска легенда.</p> <p>Празникът Еньовден Връзката между човека и природата в ритуалите и словото на празника: „Ой, Еньо, Еньо, Еньо ергеньо“ и „Ой, Яни, Яни, бре свети Яни“, народни песни.</p> <p>Празникът Димитровден. Границата между плодносното и неплодносното време на годината: „Рано ми ранил Димитър“, народна песен.</p> <p>Празникът Пасха. Благодарност към предците, дълг към нуждаещите се: „Пасхална молитва“.</p>	<p>календар празник делник, обичай</p> <p>благословия</p>	<p>Въвеждащ урок за народните празници.</p> <p>Уроци за нови знания, в които работата над текстовете илюстрира същността и ролята на народните обичаи в живота на човека. Необходимо е да се посочи единството между слово и действие в тях. Важно е да се знае, че българските народни празници често съчетават езически и християнски елементи. Характерното за общностните празници, независимо от етническия им характер, е стремежът към физическо и духовно пречистване, надеждата за плодородие и за щастие.</p>

38.	Празникът Курбан Байрам. Жертва в името на доброто. Човеколюбието в обичая: „Съсед“.			
39.	Семейният празник сватба. Обреди и песни за възхвала на най-важния семеен ритуал: „Ела се вие, превива“, народна песен в три варианта.			
40.	Семейният празник раждане. Продължението на рода като смисъл на човешкия живот: „Снощи се дете родило“.	постоянни епитети пословица	Обобщителен урок	
41.	Обредни елементи във фолклорния празничен календар.	поговорка		
42.	Семейство, род, народ, човечество.		Въвеждащ урок за човека и общността Уроци за нови знания , насочени към семейните и родовите ценности в живота на отделния човек и на общността, към нравствените и естетическите стойности и категории като добро/зло, справедливо/несправедливо, красиво/грозно и проявенията им в различни текстове – фолклорни и авторски. Чрез въвеждането на новите литературни термини (по програма) се навлиза в научното разбиране за литературата.	
43.–45.	„Котаракът в чизми“ от Шарл Перо. Семейните и родовите ценности – най-важното наследство. Традиция и нравствена норма.			
46.–48.	„Гъсарката на кладенеца“ от Братя Грим. Испитанията – истинският път към щастието. Особенности на пространството и ролята на разказвача в приказката.	наследство норма, нравствена норма		
49.–52.	„Грозното патенце“ от Ханс Кристиан Андерсен. Грозното и красивото, смешното и тъжното, самотата на различния според приказката.	справедливо/несправедливо, красиво/грозно		
52.	Време и пространство в художествената творба.	художествена условност		
53.–54.	„Златната мома“, българска народна приказка. Приказка за несправедливостта, изпитанията, възмездието.	добро/зло		
55.	„Гърговецът“ от Сава Попов. Мъдростта на опита – най-голямото богатство.			
56.–57.	„Главатарят, който искал да плени месечината“, турска народна приказка. Насилието – път към нещастieto.			
58.–59.	„Троица братя града градыха“, народна песен. Жертвата на отделния човек заради благого на общността.			
60.–61.	„Най-справедливият“ от Елин Пелин. Предопределеността на съдбата според приказката.			
62.	„Даваш ли, даваш, балканджи Йово“ в преработка на П. П. Славейков. Силата на българския дух в историческата памет на народа.	конфликт		
63.–64.	„Бил се Марко с турци еничари“, народна песен. Юначеството – упование за страдащия народ.	образ на героя хипербола		
65.	„Момче с крила“ от Агоп Мелконян. Цената и смисълът на различното у човека.			
66.	„Приспивна песен“ от Асен Разцветников. Майчина заръка и синовен дълг.			
67.	„Родната реч“ от Иван Вазов. Поетична възхвала на българското слово.			
68.	Родовите и етническите ценности при изграждане на неповторимата човешка личност.			Обобщителен урок

Забележка

1. Предложеното примерно годишно разпределение съдържа 68 урочни теми. Те съответстват на часовете по литература през учебната година – 34 седмици X 2 учебни часа. Часовете за устни и писмени упражнения трябва да бъдат съобразени с учебното съдържание по литература и по български език.

2. В приложението към учебника са предложени варианти на подход към изучавани текстове, съобразени с изискванията към структурата на задължителните устни и писмени учебни жанрове. Тези варианти могат да улеснят преподавателите при изготвянето на окончателното годишно разпределение, в което ще бъдат включени и часовете по устна и писмена реч. В приложението са въведени и новите понятия, необходими за създаване на изказване и на писмени текстове: **композиция, композиционни части: начало, същинска част, заключение.**